

Crna Gora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Broj: 02-03-9867/1

Podgorica, 19. septembar 2021. godine

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA
-n/r ministru, gospodinu prof. dr Ratku Mitroviću-

Poštovani gospodine Mitroviću,

Povodom *Predloga uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija za postrojenja koja koriste više vrste goriva*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga uredbe i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni tekst Predloga uredbe i Izvještaj o analizi uticaja propisa utvrđeno je da za implementaciju uredbe nije potrebno obezbjedjenje finansijskih sredstva iz Budžeta Crne Gore.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Predlog uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija za postrojenja koja koriste više vrste goriva*.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA
NAZIV PROPISA	Predlog uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija za postrojenja koja koriste više vrsta goriva

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Predloženim aktom definišu se granične vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh iz velikih postrojenja za sagorijevanje (više od 50MW instalisane toplotne snage) i srednjih postrojenja za sagorijevanje (od 1-50 MW instalisane toplotne snage). Poštovanjem graničnih vrijednosti emisija smanjuje se negativan uticaj ovih postrojenja na kvalitet vazduha.
 - Proces sagorijevanja goriva u industrijskim kotlovima i ostalim postrojenjima kao što su npr. kotlarnice za proizvodnju toplotne energije za grijanje objekata dovodi do emisija zagađujućih materija u vazduh zbog oslobađanja nus-produkata sagorijevanja kao što su suspendovane čestice, ugljen monoksid, azot dioksid, isparljiva organska jedinjenja i sl. Modernizacijom postrojenja i ugradnjom uređaja za smanjenje zagađenja negativan uticaj na životnu sredinu se može smanjiti, te je neophodno propisati granične vrijednosti emisija u odnosu na tip postrojenja i vrstu goriva koje se koristi.
 - Posljedice zagađenja vazduha su ozbiljni negativni uticaji na životnu sredinu i zdravlje ljudi.
 - Zagađenje vazduha ugrožava sve građane Crne Gore, a naročito osjetljive grupe kao što su djeca, trudnice, stara lica i hronični bolesnici. Posljednje procjene Evropske agencije za životnu sredinu su da se u Crnoj Gori na godišnjem nivou 680 preuranjenih smrti može pripisati lošem kvalitetu vazduha;
 - Bez kontrole emisija iz postrojenja za sagorijevanje negativni uticaji zagađenja na zdravlje ljudi mogu se samo multiplicirati.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.
- Cilj koji treba postići ovim propisom je smanjenje zagađenja vazduha, stoga su ovom uredbom propisane granične vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh iz ložišnih postrojenja. Ložišna postrojenja (postrojenja za sagorijevanje) mogu da predstavljaju značajan izvor zagađenja vazduha, u zavisnosti od kapaciteta i goriva koje koriste, ali se

poštovanjem propisanih graničnih vrijednosti emisije zagađujućih materija u vazduh mogu dovesti na dozvoljeni minimum ustanovljen na evropskom nivou. Samim tim postiže se poboljšanja kvaliteta vazduha, uz neophodnu kontrolu poštovanja propisanih graničnih vrijednosti.

- Cilj je usklađen sa Nacionalnom strategijom upravljanja kvalitetom vazduha, Strategijom održivog razvoja i strateškim ciljevima postavljenim u okviru pregovaračkog procesa sa EU.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (Uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa.)**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**
- Donošenje ove uredbe definisano je članom 33 stav 4 Zakona o industrijskim emisijama ("Službeni list CG", broj 17/19), i predstavlja obavezu iz Pregovaračkog poglavlja 27 u pogledu transpozicije i primjene evropske Direktive o industrijskim emisijama, kao i obavezu utvrđenu Atinskim sporazumom o Energetskoj zajednici.
- Direktiva o industrijskim emisijama, kojom se države članice EU obavezuju da ograniče industrijske emisije u vazduh i vodu iz različitih vrsta postrojenja (postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada, postrojenja za proizvodnju titanijum dioksida, postrojenja koja u procesu proizvodnje koriste organske rastvarače i sl.) prenesena je u domaće zakonodavstvo Zakonom o industrijskim emisijama. Ovom uredbom se dalje razrađuju odredbe Zakona koje se odnose na emisije zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorijevanje.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**
- Rješenja predviđena ovim propisom direktno utiču na operatere postrojenja za sagorijevanje koji svoje poslovanje moraju usaglasiti sa propisanim graničnim vrijednostima emisija. Indirektno, primjena ovog propisa imaće pozitivan uticaj na kompletnu populaciju, jer se smanjenjem zagađenja vazduha unapređuje javno zdravlje i obezbjeđuju bolji uslovi života, kroz poboljšano stanje životne sredine.
- Primjena propisa neće izazvati troškove za građane. Takođe neće imati uticaja na mala i srednja preduzeća jer kotlovska postrojenja ovih preduzeća uglavnom ne prelaze 1 MW instalisane toplotne snage. Operaterima postrojenja veće toplotne snage od 1MW propis može izazvati troškove vezane za eventualna poboljšanja efikasnosti kotlova, ugradnju uređaja za smanjenje zagađenja ili promjenu vrste goriva ako se granične vrijednosti emisija ne mogu postići na drugi način. Postrojenja toplotne snage veće od 1MW su uglavnom veći kompleksi zgrada (npr. klinički centar, studentski dom), i veća industrijska postrojenja (npr. Željezara, Kombinat aluminijuma, pivara). Okvirna procjena eventualnih troškova nije moguća jer se u zavisnosti od kompleksnosti, starosti i snage postrojenja mogu kretati od nekoliko desetina miliona eura, (koliko je planirano za rekonstrukciju TE Pljevlja čija je snaga 300 MW, starost preko 40 godina i primarno gorivo ugalj) do vrlo malih ulaganja od par stotina eura radi ugradnje filtera ili promjene goriva na kotlovskom

postrojenju male snage. Eventualni troškovi će zavistiti od slučaja do slučaja od tipa i snage postrojenja i vrste goriva koja se koristi, kao i od činjenice da li postrojenje već zadovoljava propisane uslove. Takođe, korišćenje raznih inovativnih rješenja za povećanje energetske efikasnosti postrojenja za sagorijevanje kreće se u širokim rasponima visine troškova, u zavisnosti od korišćene tehnologije.

- Pozitivne posljedice poboljšanja kvaliteta vazduha u velikoj mjeri premašuju predviđene troškove, jer pored pozitivnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu uvođenje najboljih dostupnih tehnika u industriji dovodi do bolje produktivnosti i uštede energije.
- Propis može pozitivno uticati na razvoj privrednih subjekata koji se bave inovativnim rješenjima u oblasti grijanja objekata i tehnoloških rješenja u industriji. Propis nema uticaja na tržišnu konkurenciju.
- Administrativno opterećenje vezano za ovu uredbu odnose se na rad ekološke inspekcije koja i inače kontroliše ova postrojenja. Iako se propisom uređuju obaveze operatera postrojenja za sagorijevanje u pogledu zaštite životne sredine, propis ne predstavlja biznis barijeru.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju propisa nisu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore.
- Implementacijom propisa se ne stvaraju međunarodne finansijske obaveze.
- Propis (uredba) je podzakonski akt, tako da ne podrazumijeva dalje podzakonske akte.
- Implementacijom propisa mogu se ostvariti finansijska sredstva za budžet Crne Gore, u slučaju primjene kaznenih odredbi Zakona o industrijskim emisijama, t.j. ukoliko se inspekcijskim nadzorom utvrdi da operater postrojenja za sagorijevanje nije obezbjedio poštovanje propisanih graničnih vrijednosti.
- Precizan obračun izdataka koji bi mogli imati operateri da bi obezbjedili poštovanje propisanih graničnih vrijednosti, kao i precizan obračun prihoda za budžet Crne Gore od naplaćenih kazni za nepoštovanje graničnih vrijednosti nije moguće izračunati okvirno, već će zavistiti od slučaja do slučaja od tipa i snage postrojenja, vrste goriva koja se koristi, izvršenog prekoračenja, njegovog trajanja itd.
- Ministarstvo finansija nije imalo sugestija na nacrt propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;

- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti.

- U izradi propisa Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma imalo je podršku Ekonomske komisije za Evropu Ujedinjenih nacija (UNECE).
- Proces konsultacija obavljen je sa Sekretarijatom za zakonodavstvo i Kancelarijom za evropske integracije, dok je sa ostalim relevantnim institucijama (Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava inspekcijskih poslova, itd.) još uvijek u toku.
- Konsultacije s operaterima postrojenja za sagorijevanje obavljane su u više navrata, tokom usvajanja Zakona o industrijskim emisijama i putem pojedinačnih sastanaka, kroz proces izdavanja dozvola o dozvoljenim emisijama u vazduh i integrisanih dozvola, kao i prilikom donošenja Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz stacionarnih izvora kojom su utvrđene iste granične vrijednosti. Konsultacije preko udruženja ekonomskih subjekata (privredna komora, MBA, i sl.) nisu vršene zbog ograničenja nametnutih mjerama za suzbijanje pandemije virusa COVID 19.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Potencijalne prepreke za implementaciju propisa su kapaciteti Uprave za inspekcijske poslove – ekološke inspekcije koja trenutno ima nedovoljan broj inspektora.
- U skladu sa Planom unapređenja administrativnih kapaciteta u okviru Pregovaračkog poglavlja 27, ekološka inspekcija će popuniti svoje kapacitete zapošljavanjem dodatnih inspektora.
- Ključni indikator primjene propisa su izvještaji o inspekcijskom nadzoru postrojenja za sagorijevanje kojima će se utvrditi stepen poštovanja propisanih graničnih vrijednosti.
- Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem propisa vrši Uprava za inspekcijske poslove – ekološka inspekcija, dok je za upravni nadzor zaduženo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Podgorica, 02.09.2021. godine

MINISTAR
Prof. dr Ratko Mitrović